А К Т

лісопатологічного обстеження лісових насаджень
Ізяславського надлісництва філії "ПОДІЛЬСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС" ДП "Ліси України"
на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

12 червня 2025 року м. Ізяслав Шепетівського району Хмельницької області

Нами, заступником начальника філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Олександром БОЛЮХОМ, провідним інженером-лісопатологом сектору обліку, нагляду та прогнозу філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Любов СІЧКО на підставі листа філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" (далі - філія "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України") від 09 червня 2025 року за № 1913/38-4-1-ВЛ), інженером охорони та захисту лісу І категорії відділу охорони та захисту лісу філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Віталієм РОЖКОВИМ, начальником Ізяславського надлісництва філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Сергієм КУТАСЄВІЧЕМ в період з 10 по 12.06.2025 року, проведено лісопатологічне обстеження лісових насаджень Ізяславського надлісництва (у відповідності п. 8, 9 Порядку організації та захисту лісів затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 травня 2022 р. № 612) на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2025 рік, в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України".

Обстеженням встановлено наступне:
Таксаційна характеристика лісових насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування 2021 року ДП "Ізяславське лісове господарство" та ДП "Славутське лісове господарство", представленого для лісопатологічного обстеження та причини призначення заходів та ступення пошкодження насаджень:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування							категорія лісів	вид запланованих заходів	Причини призначення заходів	Ступінь пошкодження насаджень
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м3 на 1 га				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Лютарське	2	36	13.0	2	11.0	10С3+ГЗ+ДЗ+ ВЛЧ	82	0.65	1А	29	36	390	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	сильний
Лютарське	3	13	0.4		0.4	9С31ГЗ	67	0.70	1А	25	30	300	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	сильний
Лютарське	5	11	1.3		1.3	10С3+ЯЛЕ+БП	62	0.60	1А	26	28	355	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	сильний
Лютарське	10	16	9.2		9.2	10С3+БП	70	0.75	1	25	28	410	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	сильний
Лютарське	11	20	11.0	2	3.4	8С31Д31ГЗ	75	0.75	1А	28	36	340	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	сильний
Лютарське	11	25	3.2	2	2.3	10С3+ГЗ	67	0.70	1	24	28	360	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	сильний
Лютарське	14	10	3.3		3.3	9С31Д3	70	0.70	1А	26	32	380	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	сильний

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Лютарське	18	34	2.3		2.3	10СЗ+ГЗ	97	0.50	1	30	34	310	4	ВСР	стовбурові шкідники	середній
Лютарське	21	19	40.5		40.5	7СЗ(72)2БП1СЗ (90)+ОС	72	0.60	1	25	28	250	4	ВСР	стовбурові шкідники	сильний
Лютарське	37	27	3.0		3.0	9СЗ1ДЗ+БП	71	0.70	1А	27	30	400	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	сильний
Разом ВСР по лісництву					**76,7**											
Михельське	18	22	0.3		0.3	10СЗ+ДЗ	70	0.60	1А	27	36	350	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	сильний
Михельське	28	4	94.3		38,3	10СЗ+ДЗ	77	0.80	1	27	32	480	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	сильний
Михельське	28	13	1.7		1.7	10СЗ	69	0.70	1	24	30	375	4	ВСР	стовбурові шкідники	сильний
Разом ВСР по лісництву					**40,3**											
Ташківське	55	14	0.8		0.8	10СЗ	65	0.85	1	24	34	440	4	ВСР	стовбурові шкідники	середній
Ташківське	55	20	7.1		7.1	10СЗ+ДЗ	85	0.65	1	27	36	370	3	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Ташківське	64	21	4.2	2	1.6	10СЗ+ЯЛЕ	79	0.65	1	26	32	390	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	середній
Ташківське	64	24	0.8		0.8	10СЗ	69	0.70	1	24	32	370	4	ВСР	стовбурові шкідники	слабкий
Ташківське	64	28	2.1		2.1	10СЗ	79	0.60	1	26	40	340	4	ВСР	стовбурові шкідники	середній
Ташківське	64	42	4.4	2	2.2	10СЗ+ЯЛЕ	94	0.65	2	26	36	370	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Ташківське	66	14	7.8		7.8	10СЗ	59	0.75	1А	24	26	390	4	ВСР	стовбурові шкідники	середній
Ташківське	67	1	4.6		4.6	10СЗ	70	0.60	1	24	36	300	4	ВСР	стовбурові шкідники	слабкий
Разом ВСР по лісництву					**27,0**											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Гуршанське	61	9	9.0		9.0	10СЗ+БП+ГЗ	108	0.60	1	28	52	390	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Гуршанське	63	2	4.5	2	1.8	10СЗ	99	0.60	1	27	44	360	4	ВСР	стовбурові шкідники	слабкий
Разом ВСР по лісництву					**10.8**											
Комарівське	52	17	9.7		9.7	10СЗ+ДЗ	69	0.85	1	24	26	440	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Комарівське	52	28	6.1		6.1	10СЗ+ДЗ	59	0.85	1	22	24	400	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Комарівське	58	10	36.8	7	1.5	8С32ГЗ+ДЗ+БП +КЛГ	80	0.75	1А	29	36	415	4	ВСР	стовбурові шкідники	слабкий
Комарівське	58	10	36.8	8	22.3	8С32ГЗ+ДЗ+БП +КЛГ	80	0.75	1А	29	36	415	4	ВСР	стовбурові шкідники	слабкий
Разом ВСР по лісництву					**39,6**											
Нетішинське	74	1	1.9		1.9	10СЗ	46	0.70	2	15	20	190	3	ВСР	пожежа	сильний
Нетішинське	74	2	1.4		1.4	10СЗ	46	0.60	2	15	20	160	3	ВСР	пожежа	сильний
Нетішинське	74	5	1.4		1.4	10СЗ	41	0.80	1	16	20	230	3	ВСР	пожежа	сильний
Нетішинське	74	7	0.9		0.9	10СЗ	54	0.50	2	16	22	150	3	ВСР	пожежа	середній
Разом ВСР по лісництву					**5,6**											
Партизанське	42	12	23.8	5	13.3	8С31Д31ГЗ+БП	84	0.75	1А	29	36	420	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	середній
Разом ВСР по лісництву					**13,3**											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Славутське	22	39	4.9		4.9	8БП2ВЛЧ+ОС+ СЗ	59	0.60	1	24	28	200	4	ВСР	Комплекс стовбурових шкідників, офіостомових грибів, кореневих та стовбурових гнилей	середній
Славутське	33	42	9.2		9.2	3Д3ЗГ3І КЛГ 1БП1ОС1ВЛЧ +СЗ+ЯЗ+ЛПД	69	0.70	1	23	28	255	3	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	сильний
Славутське	39	59	2.7	1	1.1	8СЗ1Д3І ГЗ	85	0.65	1А	30	36	340	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Славу ське	39	61	2.1		2.1	3СЗЗОС2БП2ГЗ +ДЗ	86	0.60	1А	29	40	250	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	середній
Разом ВСР по лісництву					**17,3**											
Крупецьке	15	22	6.6		6.6	10СЗ	74	0.75	1	25	28	420	3	ВСР	стовбурові шкідники	слабкий
Крупецьке	16	1	13.6		13.6	10СЗ	84	0.70	1	27	30	425	3	ВСР	стовбурові шкідники	слабкий
Разом ВСР по лісництву					**20,2**											
Миньківське	36	21	3.4		3.4	5БП3ВЛЧ1ОС1ДЗ+С З+ГЗ+ЯЛЕ	64	0.50	2	23	26	170	4	ВСР	Комплекс стовбурових шкідників, офіостомових грибів, кореневих та стовбурових гнилей	середній
Миньківське	36	30	0.4		0.4	7СЗ3БП+ДЗ	80	0.65	1	25	30	280	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	середній
Миньківське	37	25	1.5		1.5	5Д32БП1ОС1СЗ 1ГЗ	75	0.65	2	23	30	230	4	ВСР	Комплекс стовбурових шкідників, офіостомових грибів, кореневих та стовбурових гнилей	середній
Миньківське	41	4	1.4		1.4	9СЗ1БП	80	0.75	2	24	28	350	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Разом ВСР по лісництву					**6,7**											
Хутірське	10	7	0.4		0.4	3ВЛЧ1Д32ГЗ 1ЯЛЕ2Я31ЛПД + СЗ	57	0.50	1А	23	24	145	4	ВСР	Комплекс стовбурових шкідників, офіостомових грибів, кореневих та стовбурових гнилей	сильний
Хутірське	10	8	0.7		0.7	3ВЛЧ1ЯЗЛ2ОС (45)2БП2ГЗ+ОС	50	0.70	1Б	25	26	253	4	ВСР	Комплекс стовбурових шкідників, офіостомових грибів, кореневих та стовбурових гнилей	середній

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Хутірське	18	2	2.0		2.0	7С31Д32ВЛЧ+БП +ГЗ	72	0.80	1А	26	28	420	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Хутірське	19	26	2.4		2.4	10СЗ+ДЗ	75	0.70	1А	28	40	440	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Разом ВСР по лісництву					**5,5**											
Романівське	24	57	0.9		0.9	7С32ГЗ1КЛГ+ДЗ +БП	67	0.70	1А	26	36	312	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Романівське	24	58	0.5		0.5	8С32ЯЛЕ+БП+ДЗ	65	0.70	1А	26	28	403	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Романівське	25	16	2.3		2.3	5С32Д32ГЗ1БП+ ВЛЧ+ЯЛЕ	62	0.70	1А	24	28	233	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Романівське	25	17	0.6		0.6	9С31ДЗ	62	0.70	1А	24	30	304	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Романівське	26	35	0.6		0.6	9С31ГЗ+БП	75	0.75	1А	27	32	366	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Романівське	27	59	1.0		1.0	9С31ГЗ+БП+ДЗ+ ЛПД+ВЛЧ	70	0.75	1А	26	32	392	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Романівське	34	21	1.2		1.2	10СЗ+ВЛЧ+ДЗ	73	0.60	1	25	28	320	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Романівське	34	50	1.5		1.5	8С32ГЗ+БП+ОС +КЛГ	75	0.75	1А	27	30	337	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Романівське	34	52	3.2		3.2	6С32ГЗ1БП1ДЗ + КЛГ	70	0.70	1А	26	30	278	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Романівське	34	57	0.8		0.8	9С31ДЗ+ЯЗ+ГЗ	75	0.65	1А	28	36	384	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Романівське	35	19	0.9		0.9	8С32ГЗ+БП+ДЗ	75	0.70	1А	28	40	348	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Романівське	36	8	1.0		1.0	9С31БП+ДЗ+ВЛЧ	68	0.85	1А	26	32	447	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Романівське	37	6	0.5		0.5	10СЗ+ГЗ	75	0.65	1	25	36	353	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Романівське	37	19	0.7		0.7	8С32ДЗ+БП+ГЗ	70	0.70	1А	27	32	377	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Романівське	44	38	3.5		3.5	10С3+ВЛЧ	61	0.75	1А	25	28	407	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Разом ВСР по лісництву					**19,2**											
Кряжова Буда	8	25	3.7		3.7	5С32Г32Д31ЛПД +КЛГ	71	0.70	1А	27	40	310	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	слабкий
Кряжова Буда	9	15	3.2		3.2	9С31Д3+Г3	62	0.90	1Б	27	36	500	4	ВСР	стовбурові шкідники, хвороби	середній
Кряжова Буд	20	18	6.4		6.4	5БП1Д31ОС1ВЛЧ 2С3+Г3	80	0.60	2	24	30	220	4	ВСР	Комплекс стовбурових шкідників, офіостомових грибів, кореневих та стовбурових гнилей	середній
Кряжова Буда	42	15	2.8		2.8	4Д33С32Г31КЛГ	80	0.90	2	23	30	360	4	ВСР	Комплекс стовбурових шкідників, офіостомових грибів, кореневих та стовбурових гнилей	середній
Разом ВСР по лісництву					**16,1**											
Всього ВСР по філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Ізяславське надлісництво					**298,3**											

Лісопатологічне обстеження лісових насаджень Ізяславського надлісництва, що належать філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" проводилося без валки модельних дерев шляхом візуального обстеження деревостанів, а також повалених дерев на ділянці або на суміжній з нею для визначення видового складу стовбуровий шкідників з метою визначення причин масового всихання лісових насаджень, стану осередків масового розмноження шкідників та хвороб лісу, а також визначення видів, обсягів, строків, місць та особливостей здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

Загальна обстежена площа по Ізяславському надлісництву філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України"ДП складає 298,3 га.

По причинах розладнання в загальному по філії:

Вид шкідників, хвороб та інших патологій	Ступінь пошкодження				Особливості розвитку патологій
	слабкий	середній	сильний	Всього	
малий та великий сосновий лубоїди	115,1	33,6	114,7	263,4	
комплекс стовбурових шкідників		19,7	9,6	29,3	
пожежа		0,9	4,7	5,6	
Разом	115,1	54,2	129	298,3	

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Основними причинами розладнання обстежених хвойних деревостанів з головною породою СЗ та ЯЛЕ є діяльність комплексу стовбурових шкідників у видовому складі яких на сосні провідне місце посідають лубоїди соснові - лубоїд сосновий малий (Blastophagus minor Hart.), лубоїд сосновий великий (Blastophagus piniperda L.) в стадії затухання, в меншій мірі - короїд верхівковий (Ips acuminatus Gyll.) та короїд-стенограф (Ips sexdentatus Boern.) в стадії паузи (відпрацьований старий сухостій). Дерева ялини відпрацьовані переважно короїдом-друкарем (Ips typographus L.). Переважна кількість дерев, що відноситься до сухостою минулих років відпрацьовані стовбуровими шкідниками родин златок (Buprestidae), в незначному відсотку – представниками родин вусачів (Cerambycidae). Водночас у ходах стовбурових шкідників поширюються офіостомові гриби – збудники синяви та інші патогени. Сухостійні дерева поодинокого та групового розміщення.

Дерева листяних порід характеризуються змішаним характером всихання – переважно поодиноке та групове (групи невеликі – до 3 - 4 дерев). Основними патологіями, що призводять до всихання листяних порід є кореневі та стовбурові гнилі.ів а також стовбуровими шкідниками, судинним мікозом ДЗ (офіостомозом), поперечним раком та дубовим трутовиком, що викликають стовбурові гнилі; дерева ясена звичайного в результаті діяльності опенька осіннього, що викликає заболонну гниль коренів та халарового некрозу; дерева берези від бактеріальної водянки та заболонника березового, дерева вільхи від трутовика променевого. Ураження і руйнування коренів дуже сильно впливає на стан дерев, так як порушується надходження в його надземні частини води та поживних речовин. Тому кореневі гнилі призводять до швидкого ослаблення і всихання дерев, вітровалів та заселення дерев стовбуровими шкідниками.

Збудниками стовбурових гнилей, а це в основному ядрові та ядрово-заболонні гнилі, є трутові гриби які заражають дерева базидіоспорами через обламані гілки, морозобійні тріщини та інші пошкодження стовбурів і гілок. Ураження стовбуровими гнилями призводить до бурелому, сніголаму та захаращення насаджень.

Сухостійні та всихаючі дерева характеризуються заселенням та відпрацюванням стовбуровими шкідниками, про що свідчить наявність льотних отворів на стовбурах дерев. Основними виявленими видами на ДЗ є златки (Buprestidae) (дубова, бронзова та зелена вузькотіла), вусач дубовий малий (Cerambyx scopolii Fuessly), а також заболонник дубовий (Scolytus intricatus Ratz.), на ЯЗ - лубоїд ясеневий великий (Hylesinus crenatus F.), лубоїд ясеневий малий (Hylesinus fraxini Panz.) та заболонник струменястий (Scolytus multistriatus Marsh.).

Характер перебігу патологічних процесів у даних насадженнях різний – наявний як комлевий тип прояву та локалізації гнилей (наявність дупел в комлевій та прикореневій частинах стовбурів дерев) так і вершинний – в кронах дерев, що призводить до прояву суховершинності (мікози), широкого поширення водяних пагонів як одного із головних показників ослаблення деревостанів. Суховершинність за зовнішніми проявами перебігу захворювання відповідає судинному мікозу (дерева породи ДЗ), некрозу ЛПД та ГЗ.

В цілому всихання крон окремих лісоутворюючих порід дерев коливається в межах від 1/2 до 2/3 крони. Поодиноко в насадженнях наявні дерева з плодовими тілами дереворуйнівних грибів – трутовиків, серед яких найчастіше зустрічаються - трутовик дубовий несправжній та трутовик дубовий та інші їх види, що теж призводять до появи та розповсюдженню у внутрішніх тканинах деревини стовбурових гнилей. Разом з тим поодиноко спостерігаються вітровальні та буреломні дерева, а також дерева з ухилом більше 30 градусів.

Обстеженні лісові насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження кореневих та стовбурових гнилей, вторинних (стовбурових) шкідників і відносяться до II класу біологічної стійкості.

При обстеженні лісових ділянок, які потребують призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів, невиявлено ознаки відведення дерев в рубку відповідно до п.26 Санітарних правил в лісах України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України за № 555 від 27 липня 1995 року (далі - Санітарних правил в лісах України).

Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до Санітарних правил в лісах України рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 298,3 га у 2025 році.

Під час проведення даного обстеження державній лісовій охороні Ізяславського надлісництва філії "Подільський лісовий офіс "ДП "Ліси України" надавалась методична допомога з питань лісозахисту.

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка частин таксаційних виділів, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводиться силами державної лісової охорони філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України".

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" і Південно-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.

2. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.

3. З метою недопущення появи та розповсюдження стовбурових шкідників та збереження технічних якостей деревини рубки поліпшення санітарного стану лісів необхідно провести в максимально стислі терміни з урахуванням сезонного розвитку шкідників і хвороб лісу та мікроклімату регіону.

4. Порубкові залишки і неліквідну деревину потрібно подрібнювати та розкидати рівномірно по ділянці, для недопущення розвитку осередків стовбурних шкідників.

5. Осередки шкідників та хвороб лісу виявлені даним лісопатологічним обстеженням поставити на облік.

Акт складений в чотирьох примірниках:
1-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
2-й - Південно-Західному міжрегіональному УЛМГ;
3-й - філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України".
4-й - Ізяславському надлісництву філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України".

ПІДПИСИ :

Заступник начальника філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" _____ Олександр БОЛЮХ

Провідний інженер-лісопатолог сектору обліку нагляду та прогнозу філії "Вінницялісозахист"ДСЛП "Київлісозахист" _____ Любов СІЧКО

Інженер з охорони та захисту лісу І категорії відділу охорони та захисту лісу філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" _____ Віталій РОЖКОВ

Начальник Ізяславського надлісництва філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" _____ Сергій КУТАСЄВІЧ